

Gemeente Bronckhorst

Accountantsverslag 2025

19 mei 2026 | concept 2

Inleiding

Aan: de Raad van de gemeente Bronckhorst,

Doetinchem, <datum>

U heeft als gemeenteraad een kaderstellende en controlerende rol. Dat betekent dat u vooraf de financiële en beleidsmatige kaders stelt en achteraf beoordeelt of het college binnen deze kaders heeft gehandeld en hierover op een juiste en volledige wijze verantwoording heeft afgelegd. De jaarrekening is daarbij een belangrijk verantwoordingsdocument.

Wij zijn door u, als Raad, aangewezen als accountant om de jaarrekening te controleren. Met de controle ondersteunen wij u als Raad bij de uitoefening van uw controlerende taak. De accountantscontrole is gericht op de vraag of de jaarrekening, inclusief de rechtmatigheidsverantwoording van het college, een getrouw beeld geeft van de baten en lasten en van de grootte en samenstelling van het vermogen van de gemeente.

Daarnaast hebben wij beoordeeld of de jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de geldende wet- en regelgeving, waaronder het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Onze controle richt zich primair op de betrouwbaarheid van de financiële verantwoording, op het financieel beheer en de financiële organisatie, voor zover deze van belang zijn voor de totstandkoming van de jaarrekening. Daarbij geven wij als accountant geen zelfstandig oordeel over de doelmatigheid of doeltreffendheid van het gevoerde beleid. Die beoordeling behoort in bredere zin tot uw eigen controlerende rol, eventueel met ondersteuning van bijvoorbeeld de auditcommissie en de rekenkamer.

Met dit accountantsverslag informeren wij u over de uitkomsten van onze controle. Wij geven u daarmee inzicht in de belangrijkste bevindingen, eventuele geconstateerde afwijkingen en aandachtspunten in de financiële rechtmatigheid, de interne beheersing en de bedrijfsvoering. Op die manier biedt dit verslag u aanvullende handvatten bij de behandeling van de jaarrekening en bij uw beoordeling van de verantwoording door het college.

Wij hebben de inhoud van dit accountantsverslag afgestemd met de portefeuillehouder financiën en met uw auditcommissie besproken op 10 juni 2026.

Met vriendelijke groet,
Stolwijk Kelderman Accountants Fiscalisten

drs G.J. Bouwhuis RA

mevr. H.G.J. de Feiter-Aalderink RA

gemeente Bronckhorst

Inleiding

Onze boodschap aan de raad bij de jaarstukken

Voor u als raadslid zijn de jaarstukken niet alleen een formeel verantwoordingsdocument, maar ook een belangrijk instrument voor sturing en lering. U kunt de jaarstukken gebruiken om te beoordelen in hoeverre beleidsdoelen zijn gerealiseerd, welke middelen daarvoor zijn ingezet en welke lessen daaruit volgen voor komende jaren. Daarbij is het van belang dat niet alleen wordt toegelicht welke activiteiten zijn uitgevoerd, maar vooral welke maatschappelijke resultaten zijn bereikt en in hoeverre sprake is van doeltreffend en doelmatig handelen. Ook onderbesteding en vertraging in investeringen verdienen daarbij nadrukkelijk aandacht.

Daarnaast zijn de jaarstukken een belangrijk document voor de beoordeling van de financiële positie en het weerstandsvermogen van de gemeente. Financiële kengetallen dienen daarbij in onderlinge samenhang te worden beoordeeld, mede in het licht van de specifieke omstandigheden en ontwikkelfase van uw gemeente. Een heldere visie van het college op de financiële positie, risico's en toekomstbestendigheid ondersteunt u bij deze beoordeling.

Verder is het van belang dat u kennisneemt van onze bevindingen, waaronder signalen op het gebied van interne beheersing, IT, frauderisico's en rechtmatigheid. Deze bevindingen geven mede inzicht in de kwaliteit van de administratieve organisatie en interne beheersing en kunnen aanleiding geven tot aanvullende maatregelen of nadere opvolging.

Het College van B&W legt via de planning- en controldocumenten, waaronder de begroting, tussentijdse rapportages en de jaarstukken, verantwoording af aan uw raad over de voortgang van beleid, de inzet van middelen en de realisatie van ambities. Tegen de achtergrond van schaarste aan personeel, middelen en uitvoeringscapaciteit vragen mogelijke signalen zoals vertragingen, oplopende externe inhuur en onderbesteding om een zorgvuldige duiding. Deze signalen kunnen er mogelijk op wijzen dat niet alle ambities binnen de beschikbare capaciteit realiseerbaar zijn en onderstrepen het belang van heldere prioritering en tijdige bestuurlijke afweging.

concept 2

Inhoudsopgave

1. Samenvatting

2. Aandachtspunten Raad

3. Jaarrekening

4. Interne beheersing

5. Onze verantwoordelijkheid

6. Afsluiting

Bijlagen

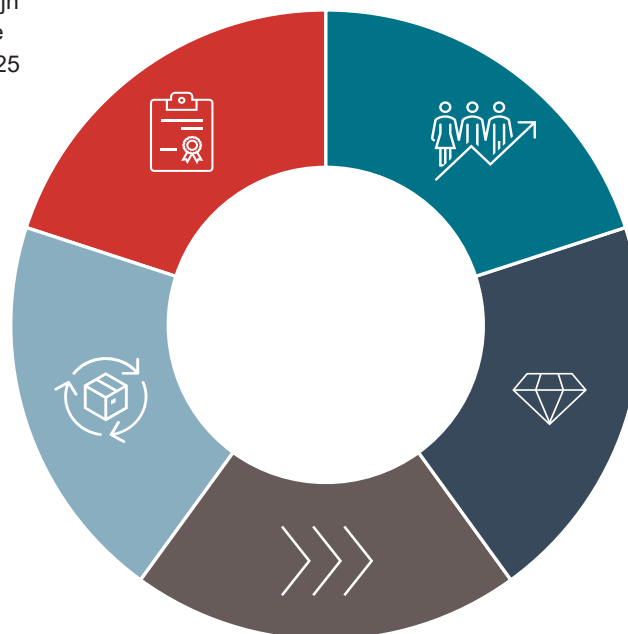
1. Samenvatting

Strekking controleverklaring

Indien de jaarrekening ongewijzigd wordt vastgesteld, zijn wij voornemens een goedkeurende controleverklaring te verstrekken. Naar ons oordeel geeft de jaarrekening 2025 een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van de baten en lasten over 2025 en van het vermogen op 31 december 2025, in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording. In de WNT-verantwoording en SiSa-verantwoording zijn geen afwijkingen geconstateerd.

Rechtmatigheidsverantwoording

Het College van B&W heeft in de rechtmatigheidsverantwoording aangegeven de rechtmatigheidsgrens niet te overschrijden. Wij zijn van mening dat de rechtmatigheidsverantwoording een getrouw beeld geeft.

Financiële positie

Uw gemeente sluit het jaar af met een positief resultaat van € 7,8 miljoen. Het beschikbare weerstandsvermogen bedraagt per eind 2025 € 16,3 miljoen. Het benodigde weerstandsvermogen bedraagt € 8,9 miljoen. De ratio is 1,8 en is ruim voldoende. De afgelopen jaren heeft het eigen vermogen een stijgende lijn laten zien.

Interne beheersing

De interne beheersing is in voldoende mate op orde en voldoet aan de eisen die wij vanuit de accountantscontrole hieraan stellen. De belangrijkste risico's voor de jaarrekeningcontrole zijn voldoende afgedekt.

Controleproces

De controle is in overeenstemming met de planning verlopen. Wij hebben aanpassingen voorgesteld voor het herstellen van fouten en het aanpassen van teksten.

concept 2

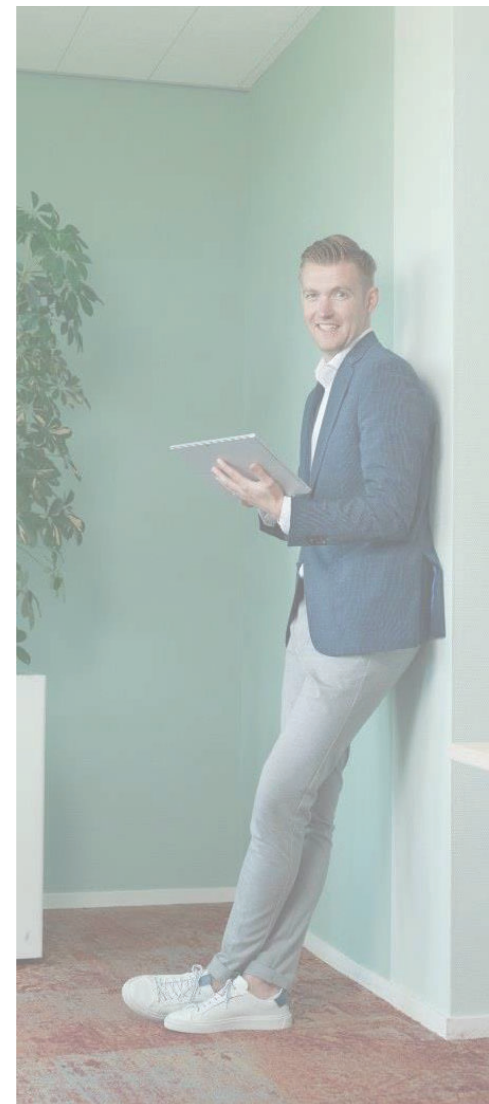
2. Aandachtspunten Raad

Audit Experience

Om de Raad mee te nemen hebben wij voor dit controlejaar een 'Audit Experience' aangeboden: een interactieve sessie van ca. 1,5 uur waarin we samen met geïnteresseerde raadsleden één relevant thema verdiepen. Zo krijgen we meer diepgang en kunnen we vragen beter toelichten.

U heeft gekozen voor een 'Audit Experience' over de rol en verantwoordelijkheden van de auditcommissie en financiële duurzaamheid en lange termijn risico's..

De Audit Experience van 28 januari 2026 is door de deelnemers positief beoordeeld en wordt als nuttig ervaren. Uit de ontvangen feedback blijkt dat de bijeenkomst in een behoefte voorziet en door de deelnemers voor herhaling vatbaar wordt geacht. De uitkomsten van de feedback over de inhoud nemen wij mee bij de volgende Audit Experience.

Inhoudsopgave

Samenvatting

Aandachtspunten Raad

Jaarrekening

Interne beheersing

Onze verantwoordelijkheid

Bijlagen

concept 2

3. Jaarrekening

3.1 Accountantscontrole

3.2 Financiële positie

3.3 Overige bevindingen

3.4 Rechtmatigheidsverantwoording

Inhoudsopgave

Samenvatting

Aandachtspunten
Raad

Jaarrekening

Interne
beheersing

Onze
verantwoordelijkheid

Bijlagen

3.1 Accountantscontrole

Goedkeuringstoleranties

Op 21 maart 2025 is het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) gewijzigd. Voor de controle van de jaarrekening geldt vanaf boekjaar 2025 één goedkeuringstolerantie van 2% van de totale lasten *exclusief* toevoegingen aan de reserves. De gehanteerde goedkeuringstolerantie voor het totaal van fouten en onzekerheden betreft € 2,38 miljoen.

Herziening controleverordening naar aanleiding van wijziging BADO

De controleverordening van de gemeente Bronckhorst is hierop aangepast en vastgesteld door de Raad op 9 juli 2026. Wij hebben vooruitlopend hierop onze controle voor het boekjaar 2025 uitgevoerd met inachtneming van de grenzen zoals vermeld in de herziene controleverordening en de daarin vastgelegde (goedkeurings)toleranties.

(Gecorrigeerde) controleverschillen

Vanuit de controlewerkzaamheden zijn een aantal afwijkingen naar voren gekomen. Deze zijn besproken met het management en grotendeels gecorrigeerd in de jaarrekening zoals deze voor u ligt.

Er resteren een aantal verschillen die niet in de jaarrekening zijn verwerkt, deze in onderstaande tabel opgenomen en worden op de volgende pagina toegelicht. Het totaal van niet-gecorrigeerde verschillen is lager dan de goedkeuringstolerantie en heeft daarom geen effect op de goedkeurende strekking van onze controleverklaring.

Levering zorg Wmo en jeugd 2025		€ 1.328
Afrekening Lumpsum sociaal domein	€ 496	
Voorziening dubieuze debiteuren	€ 109	
Totaal verschillen	€ 1.924	

3.1 Accountantscontrole

Niet gecorrigeerde controleverschillen

Hieronder hebben wij een toelichting opgenomen van de controleverschillen die niet in de jaarrekening 2025 zijn verwerkt. In overleg met u zijn alle individuele afwijkingen groter dan € 50.000 vermeld.

Levering zorg Wmo en jeugd 2025

Over de geleverde zorg in natura hebben we in 2025 voor € 21,8 miljoen controleverklaringen van zorgaanbieders ontvangen. Voor het resterende deel van de uitgaven aan zorgorganisaties, € 1,3 miljoen, is geen (goedkeurende) controleverklaring ontvangen of zijn het kleinere zorgaanbieders, waarmee afspraken zijn gemaakt om geen controleverklaring aan te leveren. Dit bedrag is aangemerkt als onzekerheid.

Door de verruiming van de grens voor een productieverantwoording met een accountantsverklaring is de onzekerheid in 2025 groter dan in 2024. De onzekerheid neemt toe van € 945.000 in 2024 naar € 1.328.000 in 2025. Daar dient opgemerkt te worden dat een bestedingsverklaring geen zekerheid geeft over de vraag of de zorg ook daadwerkelijk is geleverd.

Eventuele reductie van de onzekerheid kan worden bereikt door een eigen onderzoek te doen naar de geleverde prestaties per zorgaanbieder. Een onderzoek kan worden uitgevoerd door een gerichte enquête op de geleverde zorg van de zorgaanbieders waarvoor geen gewaarmerkte productieverantwoording is opgeleverd. Voor 2025 is deze vragenronde in beperkte mate uitgevoerd en heeft dit geleid tot een reductie van de onzekerheid voor € 108.000.

Afrekening Lumpsum sociaal domein

Als gevolg van de contractuele afspraken met de zorgaanbieders en de deelnemende gemeenten wordt achteraf de minimale afname per zorgaanbieder en de onderlinge verrekening met de gemeenten vastgesteld door het Sociaal Domein Achterhoek. De finale afrekening is niet volledig verwerkt in de jaarstukken.

Voorziening dubieuze debiteuren

Bij het opmaken van de jaarstukken bestond er geen aanleiding om een specifieke vordering als dubieus aan te merken. Bij opname van de vordering in 2025 werd uitgegaan van een voldoende onderbouwde juridische positie. Uit latere ontwikkelingen in 2026 is gebleken dat de vordering juridisch niet afdwingbaar is. Door het moment waarop deze aanvullende informatie voor handen kwam, was het niet meer mogelijk dit te verwerken in de voorliggende jaarstukken.

Verloop van de controle

Het opstellen van de jaarrekening over het boekjaar 2025 is zodanig gepland, dat de gecontroleerde jaarrekening tijdig ter vaststelling aan de Raad kan worden voorgelegd.

De eerste versie van de jaarstukken was tijdig gereed. In het concept van de jaarstukken waren nog niet alle passages opgenomen. Het controleproces evalueren wij met de ambtelijke organisatie. De afwikkeling van de controle was conform planning.

Wij kijken terug op een goede samenwerking gedurende dit proces.

3.1 Accountantscontrole

Naleven verslaggevingsregels

De jaarrekening is opgesteld overeenkomstig het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Wij hebben gecontroleerd of de bepalingen in het BBV zijn nageleefd.

Kwaliteit van de jaarstukken

De jaarstukken bestaan uit twee onderdelen, het jaarverslag en de jaarrekening.

De financiële afwijkingen ten opzichte van de begroting en de belangrijkste ontwikkelingen per programma zijn voldoende toegelicht in het jaarverslag. In de paragrafen is een nadere toelichting gegeven op de ontwikkelingen.

Jaarverslag

Het jaarverslag met daarin de paragrafen voldoet aan de eisen van het BBV. Er zijn geen tegenstrijdigheden in het jaarverslag met de jaarrekening.

In het jaarverslag wordt per programma ingegaan op de drie W-vragen uit de begroting:

- wat wilden we bereiken
- wat hebben we daarvoor gedaan
- wat heeft het gekost.

Daarmee geeft het jaarverslag inzicht in de beoogde doelen, de uitgevoerde activiteiten en de bijbehorende kosten.

De toelichting per programma in het voorliggende jaarverslag laat vooral zien wat is gedaan en welke ontwikkelingen spelen. Daarmee wordt deels antwoord gegeven op de vraag wat hebben we gedaan. Dit inzicht biedt nog niet op alle punten voldoende informatie om goed

te kunnen beoordelen of de doelen ook zijn bereikt. Minder duidelijk wordt aangegeven wat werd beoogd en in hoeverre dat ook is gerealiseerd.

De kopteksten en inleidende zinnen zijn in meerdere gevallen stilliger en positiever geformuleerd dan op grond van de onderliggende toelichtingen kan worden vastgesteld. De toelichtingen hebben veelal betrekking op inspanningen, samenwerkingen, ontwikkelingen en voornemens, zonder dat steeds sprake is van aantoonbaar gerealiseerde resultaten.

Hierdoor kan een verschil ontstaan tussen de toonzetting van de tekst en de feitelijke onderbouwing daarvan. Voor een formeel verantwoordingsdocument achten wij een meer neutrale formulering passend. Dit beperkt het risico dat een waardeoordeel of resultaatclaim wordt gesuggereerd, terwijl de feitelijke uitkomsten nog niet volledig objectief zijn vastgesteld.

Wij hebben het College van B&W geadviseerd om in de komende begrotingen en de daarop volgende jaarverslagen een meer concrete en feitelijke toelichting te geven op de beoogde doelen en de daarop bereikte resultaten.

Wet Normering Topinkomens (WNT)

Uw organisatie valt onder de reikwijdte van de Wet Normering Topinkomens. In de jaarrekening is de voorgeschreven informatie opgenomen.

3.1 Accountantscontrole

Fraude en continuïteit

Wij zijn verplicht bij wettelijke controleopdrachten in de controleverklaring te rapporteren over fraude en continuïteit. Dit is tot stand gekomen vanuit de maatschappelijke wens tot meer transparantie en inzicht voor de gebruiker van de jaarrekening.

Concreet betekent deze verplichting dat er een sectie 'Controleaanpak frauderisico's' en een sectie 'Controleaanpak veronderstellingen inzake de financiële risico's' in onze controleverklaringen is opgenomen. Dit betreffen geen algemene teksten, maar specifiek verwoord.

In [bijlage 1](#) staan de teksten die wij in de controleverklaring zullen opnemen.

Fraude

De fraudeparagraaf beschrijft hoe wij in onze controle hebben ingespeeld op risico's die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang in de jaarrekening als gevolg van fraude. In deze beschrijving zijn de volgende elementen opgenomen:

- de frauderisico's die aandacht vereisen bij de controle;
- een verwijzing naar eventuele toelichtingen in de jaarrekening;
- een kort overzicht van de uitgevoerde werkzaamheden;
- een indicatie van de uitkomst van de werkzaamheden van de accountant;
- belangrijke waarnemingen met betrekking tot onderkende frauderisico's.

Onze controleaanpak is opgesteld vanuit onze verplichting tot het betrekken van frauderisico's in de planning en uitvoering van onze werkzaamheden. Wij hebben onze controleaanpak zodanig ingericht dat de kans op het ontdekken van materiële afwijkingen als gevolg van fraude zo hoog mogelijk is. Hierbij is sprake van professionele oordeelsvorming, rekening houdend met de specifieke omstandigheden en de complexiteit van de controle. Voor de onderkende frauderisico's hebben wij onze werkzaamheden op het geplande niveau kunnen uitvoeren.

Financiële risico's in relatie tot de financiële positie

Dit is een paragraaf in de controleverklaring waarin wij uiteenzetten welke controlewerkzaamheden zijn uitgevoerd om de veronderstellingen inzake de financiële risico's te toetsen. Het College van B&W maakt jaarlijks een gedegen analyse van de financiële positie en vooruitzichten en de accountant moet deze toetsen. In de controleverklaring wordt uiteengezet welke werkzaamheden wij hebben uitgevoerd om de analyse van het College van B&W te toetsen en wat de uitkomsten van die werkzaamheden zijn. Ook eventuele belangrijke waarnemingen die de accountant ten aanzien van de veronderstellingen inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie bij de uitvoering van de werkzaamheden doet, worden vermeld in de controleverklaring.

3.2 Financiële positie

Eigen vermogen

Het eigen vermogen laat de afgelopen jaren (realisatie) het hiernaast getoonde verloop zien. Het eigen vermogen laat een stijgende lijn zien in de afgelopen jaren.

Per 31 december 2025 bestaat het eigen vermogen uit een beperkt aantal reserves:

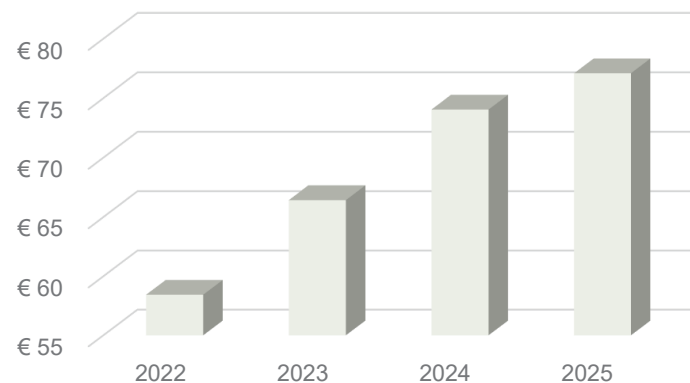
- Algemene Reserve € 32 miljoen
- Investeringsagenda € 30,7 miljoen
- Gemeentehuis € 4,1 miljoen
- Bovenwijkse voorzieningen € 2,5 miljoen
- Gerealiseerd resultaat € 7,8 miljoen

Resultaat

Het gerealiseerde saldo van baten en lasten zal, na besluitvorming door de Raad, verwerkt worden in de algemene reserve en de bestemmingsreserves.

Hoewel het resultaat over 2025 positief is, biedt dit een beperkt houvast voor de financiële positie op langere termijn. Het resultaat is in belangrijke mate incidenteel van aard en hangt onder meer samen met niet volledig bestede rijksmiddelen, incidentele meevallers aan de batenzijde, scherpe begrotingskeuzes en lagere personeelsinzet dan begroot. Voor de komende jaren blijft het daarom van belang om tijdig nadere keuzes te maken om tot een structureel sluitende begroting te komen.

Verloop eigen vermogen (x € 1 miljoen)

Resultaat (x € 1.000)	2025
Totale baten	122.884
Totale lasten	-119.009
Gerealiseerd totaal saldo baten en lasten	3.875
Af: stortingen in reserves	-6.692
Bij: onttrekkingen aan reserves	10.625
Gerealiseerd resultaat	7.807

3.2 Financiële positie

Van begroting naar realisatie

De begroting is een aantal keren bijgesteld, in de tussenrapportages maar ook met afzonderlijke raadsbesluiten. Hiernaast ziet u de ontwikkeling in 2025 weergegeven vanaf uw primaire begroting tot aan de jaarrekening.

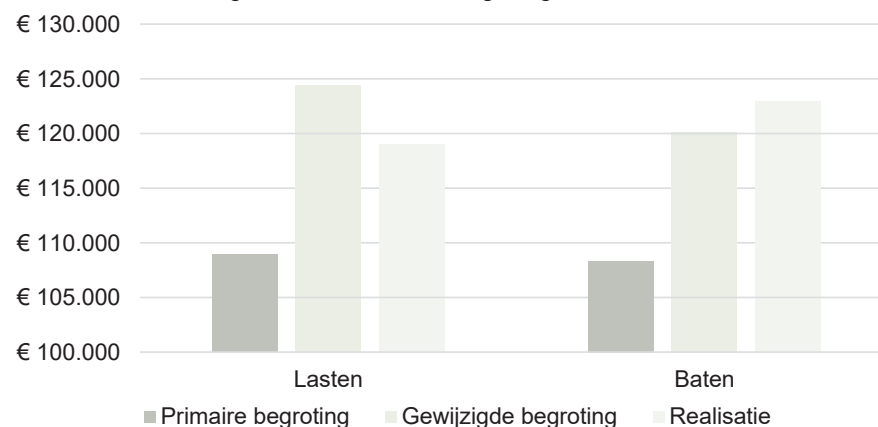
De grootste begrotingswijzigingen in 2025 deden zich met name voor binnen het sociaal domein en de fysieke leefomgeving.

In de 1e tussenrapportage sloeg de begrotingsruimte om van circa € 2,2 mln positief naar circa € 2,3 miljoen negatief. De belangrijkste oorzaken waren hogere lasten voor jeugdzorg, Wmo en Participatiewet, in samenhang met lagere opbrengsten uit omgevingsvergunningen. Deze nadelige ontwikkelingen werden slechts gedeeltelijk gecompenseerd door hogere baten uit de opvang van Oekraïense ontheemden, hogere renteopbrengsten en hogere opbrengsten uit toeristenbelasting en OZB.

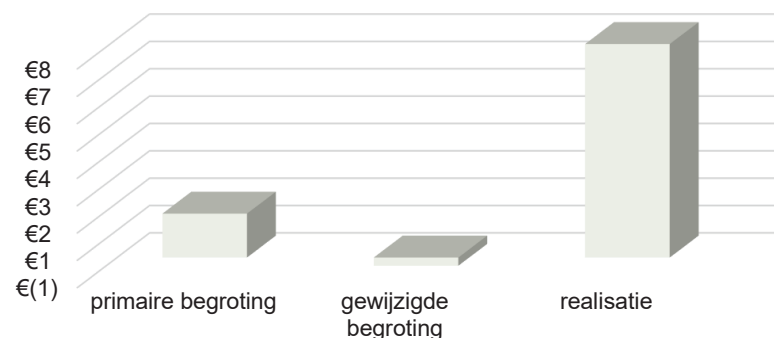
In de 2e tussenrapportage verbeterde het begrotingsbeeld vervolgens naar circa € 0,9 mln positief. Deze verbetering hangt vooral samen met een hogere vrijval op de opvang van Oekraïense ontheemden, een voordelige afrekening Beschermd Wonen en incidenteel hogere legesopbrengsten. Daartegenover stonden onder meer extra lasten voor onderhoud openbare ruimte, specialistische advisering, verkiezingen en enkele verschuivingen van budgetten naar latere jaren.

Per saldo laat de begrotingsontwikkeling over 2025 zien dat zowel autonome kostenstijgingen in het sociaal domein als schommelingen in incidentele baten een wezenlijke invloed hebben gehad op het uiteindelijke resultaat.

Ontwikkeling lasten en baten van begroting naar realisatie (x € 1.000)

Verloop resultaat (x € 1 miljoen)

3.2 Financiële positie

Begroting van primitief naar definitief

Door verschuivingen in de taakvelden zijn binnen de deelprogramma's afwijkingen ontstaan in de begrote baten en lasten. Hoewel dit niet per definitie leidt tot een wijziging van het totaal van de lasten en baten op niveau van de totale gemeente, heeft dit wel gevolgen voor de verdeling binnen de door uw raad vastgestelde deelprogramma's.

Omdat de raad het budgetrecht uitoefent op het niveau per deelprogramma, is het van belang deze verschuivingen bestuurlijk te duiden en, waar nodig, expliciet door de raad te laten autoriseren.

Wij hebben het College van B&W geadviseerd om alle begrotingswijzigingen integraal te verwerken in de slotwijziging zodat de aansluiting met de definitieve begroting in de jaarstukken eenduidig is te volgen.

Weerstandsvermogen

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit is de buffer die de gemeente achter de hand heeft om onverwachte financiële tegenvallers op te vangen. Het gaat om risico's die niet al in de gewone begroting zijn meegenomen en waar de gemeente vaak weinig invloed op heeft. Toch is er voor dit soort risico's wel een financiële buffer nodig.

In februari 2025 is de beleidsnota integraal risicomanagement en weerstandsvermogen geactualiseerd. Voorheen werd daarbij uitgegaan van een vast bedrag van € 11,5 miljoen uit het vrij aanwendbare deel van de algemene reserve voor de opvang van risico's. Omdat risico's in de tijd veranderen en een vast bedrag daardoor slechts een momentopname vormt, heeft uw raad ervoor gekozen deze vaste benadering los te laten. In uw gemeente is afgesproken dat de beschikbare weerstandscapaciteit gelijk is aan het vrij aanwendbare deel van de algemene reserve.

In de jaarstukken 2025 is dit een bedrag van **€ 16,25 miljoen**. De Algemene Reserve per 31 december 2025 bedraagt € 32 miljoen. Het vrij aanwendbare deel is ongeveer de helft.

Wij hebben het College van B&W geadviseerd een toelichting te geven op de berekening van het vrij aanwendbare deel.

Daarnaast wordt in het nieuwe beleid de onbenutte belastingcapaciteit niet langer betrokken bij de berekening van de weerstandscapaciteit. Uit onderzoek blijkt dat de mogelijkheden voor uw gemeente om deze ruimte daadwerkelijk te benutten beperkt zijn. Deze wijziging sluit aan bij een eerder door ons verstrekt advies uit december 2021.

Benodigde weerstandscapaciteit

De benodigde weerstandscapaciteit is het bedrag dat de gemeente nodig denkt te hebben om mogelijke financiële tegenvallers op te vangen. Het gaat om risico's die niet al in de gewone begroting zijn opgenomen. De gemeente schat per risico in hoe groot het risico is en hoe groot de kans is dat het gebeurt. Voor uw gemeente is de benodigde weerstandscapaciteit per eind 2025 **€ 8,9 miljoen**.

Weerstandsratio

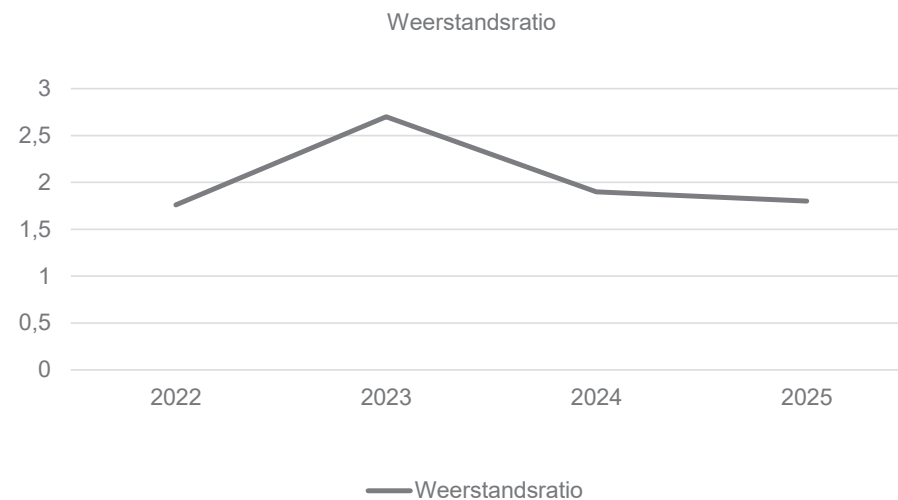
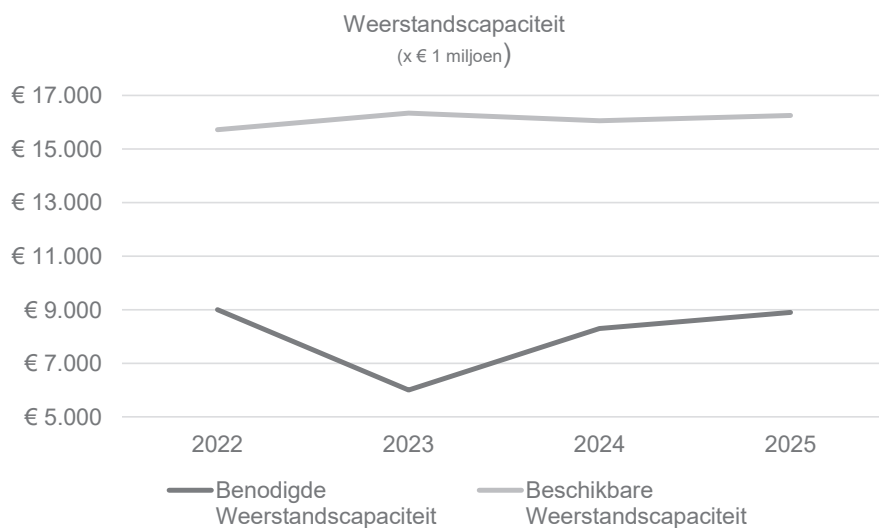
Uw gemeente heeft voldoende weerstandsvermogen. Dat betekent dat er genoeg geld beschikbaar is om de ingeschatte risico's op te vangen.

In het beleid van uw gemeente staat dat de weerstandsratio minimaal 1,0 moet zijn. Uit de grafiek blijkt dat de ratio in de afgelopen jaren lag tussen 2,7 en 1,8,

Op de volgende pagina laten wij u het verloop in de jaren zien.

3.2 Financiële positie

Weerstandsvermogen

3.2 Financiële positie

Verwonderpunten BBV

De Commissie BBV heeft in december 2025 de nota 'Verwonderpunten BBV' aangeboden aan het Ministerie van BZK. In deze verwonderpunten zijn een aantal adviezen opgenomen voor herziening van het BBV. De adviezen leiden tot meer eenduidigheid van de jaarstukken van gemeenten ten opzichte van profit organisaties en stichtingen en verenigingen. De nota is een advies en heeft daarmee nog geen formele status.

Eén van de adviezen in de nota betreft het vormen van een voorziening voor het tegoed aan vakantiedagen en vakantiegeld van ambtenaren en WSW-medewerkers. Op dit moment worden deze alleen toegelicht als niet uit de balans blijkende verplichtingen voor een bedrag van € 815.000. Dit is exclusief het vakantiegeld voor de WSW medewerkers.

Wij hebben het College van B&W geadviseerd inzage te verkrijgen in de openstaande verloffrechten van de WSW en het nog te betalen vakantiegeld per 31 december.

Wij hebben het College van B&W geadviseerd in de risico's van het weerstandsvermogen rekening te houden met een risico op het herzien van het BBV met betrekking tot dit punt.

De andere adviezen betreffen onder meer

- het afschaffen van de post onvoorzien,
- de inrichting van de paragraaf verbonden partijen,
- De omvorming van de paragraaf weerstandsvermogen en financiering in een nieuwe paragraaf financiële positie.

Onze verwachting is dat de adviezen uit de nota 'Verwonderpunten BBV' overgenomen zal worden in de actualisatie van het BBV.

3.3 Overige bevindingen

Schattingen

Het opstellen van de jaarrekening vereist dat de organisatie oordelen vormt en schattingen maakt, die van invloed zijn op de toepassing van de grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen en van de baten/opbrengsten en lasten/kosten.

De schattingen en de hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die, gegeven de omstandigheden, als redelijk worden beschouwd. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. Een goed inzicht in de jaarrekening vraagt kennis van de gemaakte schattingen. Deze lichten wij hier kort toe.

• Grondexploitaties

In 2025 zijn geen nieuwe grondexploitaties geopend. Er zijn 9 grondexploitaties onderhanden per 31 december 2025. Hiervan zijn 3 projecten met een verwacht verlies (Industriepark Zelhem, het Loo en Magnoliaweg Zelhem). Hiervoor is een voorziening getroffen.

Op basis van de voortgang van de projecten is in 2025 winst genomen van € 257.000. Dit is in overeenstemming met de voorgeschreven methode (Percentage of Completion).

Het bedrijventerrein A18 in Wehl en in 's-Heerenberg is een samenwerkingsverband met Doetinchem. De boekwaarde van deze grondexploitatie is vermeld op de balans van de gemeente Doetinchem.

Het complex 't Loo in Zelhem is in 2024 in exploitatie genomen. Wij hebben dit complex in 2025 weer door een deskundige laten beoordelen. Grondexploitatie 't Loo Zelhem is onderdeel van een grotere gebiedsontwikkeling waarin de gemeente en een

projectontwikkelaar eigendom bezitten.

De grondexploitatie schetst een financiële vertaling van de gemaakte afspraken tussen de gemeente en de projectontwikkelaar op hoofdlijnen. De afspraken over de uitvoering van de werkzaamheden behorende bij de gebiedsontwikkeling en de kostentoe rekening dienen nog geconcretiseerd worden. Uit de beoordeling van onze deskundige komen de volgende aandachtspunten naar voren:

- Omdat deze grondexploitatie bestaat uit een deel faciliterend beleid met mogelijkheid tot kostenverhaal, gebiedsoverstijgende elementen (de waterberging) en bouwgrond in exploitatie wordt het opstellen van een gebiedsexploitatie aangeraden waarbij inzichtelijk wordt gemaakt wie welke werkzaamheden verricht.
- het ruimtegebruik moet na de grondruilingen in kaart gebracht worden en in een verbeelding opgenomen worden, zodat de rekenkundige uitgangspunten hierop gebaseerd kunnen worden en een duidelijke afbakening van de bouwgronden in exploitatie wordt opgenomen.
- De diverse kostenposten aan te scherpen en te onderscheiden:
 - Kosten voor de mitigerende maatregelen separaat te ramen
 - Plankosten en VTU te relateren aan de uit te voeren werkzaamheden
 - Een beperkte post op te nemen voor proceskosten verbonden aan de afwikkeling van (toekomstige) planschade verzoeken
 - Een post voor tijdelijk beheer en overige kosten op te nemen.

3.3 Overige bevindingen

De actualisatie van de grondexploitaties voor het MPO zijn in november 2025 voorgelegd aan de Raad. Dit heeft geleid tot beperkte afwijkingen ten opzichte van de boekwaarden in de jaarrekening. Onder meer in de tussentijdse winstneming en in de toelichting op nog te realiseren kosten en opbrengsten.

Wij hebben het College van B&W geadviseerd in de actualisatie MPO de definitieve lasten en baten van het boekjaar te verwerken.

Wij hebben het College van B&W geadviseerd bij het raadsbesluit van het MPO toe te lichten, naast het resultaat, wat het effect is op baten en lasten niveau per deelprogramma.

- **Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen en sportaccommodaties**

Deze voorzieningen voor onderhoud bedraagt per 31 december 2025 € 2,6 miljoen. De voorziening is gebaseerd op een onderhoudsplan voor de gemeentelijke gebouwen en sportaccommodaties uit 2019.

Het BBV schrijft voor dat een voorziening groot onderhoud gebaseerd dient te zijn op een meerjarenonderhoudsplan van maximaal 5 jaar oud. Er ligt een raadsvoorstel dat 9 juli 2026 wordt behandeld, om termijn van 5 jaar te verlengen. De jaarrekening 2025 is vooruitlopend op opgesteld. De voorziening is gebaseerd het nog niet geactualiseerde meerjarenonderhoudsplan.

In 2024 is een nieuw gebouwbeheersysteem aangeschaft om het beheer van de gemeentelijke gebouwen verder te professionaliseren. De verwerking van de benodigde data in dit systeem vraagt meer tijd dan vooraf werd verwacht. In 2026 zal op basis van het nieuwe systeem het beheer verder vormgegeven worden en daarmee het jaarlijkse onderhoud financieel geactualiseerd worden. Op basis van het geactualiseerde MJOP zal

de voorziening onderhoud gebouwen in 2026 weer op het vereiste niveau worden gebracht.

Wij hebben het College van B&W geadviseerd het onderhoudsplan gemeentelijke gebouwen te actualiseren en de voorziening in 2026 bij te stellen op basis van het geactualiseerde plan.

- **Voorziening pensioen wethouders**

Het pensioen voor wethouders is geregeld in de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers (Appa). Vanaf 1 januari 2028 gaan de pensioenen van politieke ambtsdragers over naar het nieuwe pensioenstelsel en wordt de pensioenvoorziening overgedragen aan het ABP. De dekkingsgraad van het ABP is eind december 123,5%. De voorziening APPA is hiermee extra opgehoogd. Dit leidt in 2025 tot een aanpassing van de hoogte van de voorziening in uw jaarrekening ter hoogte van € 0,9 miljoen. De stand van de voorziening is per eind 2025 € 5,2 miljoen (2024: € 4,4 miljoen).

- **Voorziening RVU**

Naar aanleiding van de RVU-regeling voor personeel schrijft het BBV voor dat deze middelen worden verwerkt als voorziening. Per 31 december 2025 is er een verplichting van € 231.000 voor ambtenaren en WSW'ers.

- **Voorziening afkoopsommen onderhoud graven**

Deze voorziening wordt gevoed door betaalde afkoopsommen. Uit de voorziening wordt een bedrag voor onderhoud beschikbaar gesteld. Aan de voorziening wordt 3% rente toegerekend omdat het onderhoud op netto contante waarde wordt berekend. Wij kunnen instemmen met de uitgangspunten voor de voorzieningen.

3.3 Overige bevindingen

Vennootschapsbelasting

In de managementletter hebben wij geadviseerd opnieuw een integrale beoordeling op te stellen van eventuele vennootschapsbelastingplicht. Tot op heden is de inventarisatie uit 2017 niet geactualiseerd. De gemeente acht de kans op de plicht vennootschapsbelasting te moeten betalen beperkt. Er is derhalve van ook geen VPB-last opgenomen.

Wij hebben het College van B&W geadviseerd de integrale beoordeling op eventuele VPB-plicht te actualiseren.

Kosten verbonden partijen

De gemeente Bronckhorst heeft een deel van haar taken overgedragen aan gemeenschappelijke regelingen. De kosten van deze organisaties komen ten laste van de exploitatie van de gemeente Bronckhorst. De kosten van GR VNOG en GR ODA zijn in deze jaarstukken gebaseerd op concept cijfers, omdat de definitieve cijfers op dat moment nog niet voorhanden waren.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Wij hebben geconstateerd dat het contractenregister nog niet volledig is gevuld. Op basis van onze controlewerkzaamheden hebben wij geen aanwijzingen dat dit heeft geleid tot een materiële fout in de jaarrekening. Wel is een volledig en actueel contractenregister van belang voor het inzicht in lopende verplichtingen, contractbeheer en de onderbouwing van de rechtmatigheidsverantwoording.

Wij hebben het College van B&W geadviseerd de verdere actualisatie en borging van het contractenregister af te ronden.

Materiele vaste activa

Tijdens onze controle hebben wij een toets uitgevoerd op het vaststellen van het bestaan van de materiële vaste activa. Voor een aantal posten kon het bestaan niet eenduidig worden vastgesteld. Dit betreft onder meer ruilgronden, restpercelen en overhoeken, een ondergrondse voorziening voor het afkoppelen van hemelwater van de riolering, renovatieriolering en ombouw van riolering.

Wij hebben het College van B&W geadviseerd om de registratie en onderliggende documentatie van deze posten te versterken, zodat het bestaan, de aard en de locatie van deze activa voor toekomstige verslagjaren aantoonbaar kunnen worden vastgesteld.

Uit het overzicht 'Bestedingen van de beschikbare kredieten voor investeringen' blijkt dat enkele kredieten bij de overhead reeds sinds 2020 beschikbaar zijn gesteld, maar nog niet afgerond. Een maximale openstellingstermijn voor kredieten voorkomt dat middelen langdurig ongebruikt vaststaan, dwingt tot tijdige herbeoordeling van projecten en houdt de begroting actueel.

Wij hebben het College van B&W geadviseerd een termijn op te nemen in de financiële verordening voor het maximaal aanhouden van de kredieten.

3.4 Rechtmatigheidsverantwoording

De rechtmatigheidsverantwoording

De rechtmatigheidsverantwoording is een belangrijk onderdeel van de jaarrekening. Hierin legt het College van B&W aan de Raad verantwoording af over de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties. Daarmee is de rechtmatigheidsverantwoording niet alleen een verantwoordingsinstrument, maar ook een belangrijk hulpmiddel voor de Raad bij de invulling van zijn kaderstellende en controlerende rol.

Een goede werking van dit instrument vraagt om heldere kaders van de raad, waaronder

- het normenkader
- de verantwoordingsgrens
- de rapporteringsgrens

alsmede duidelijke afspraken over de wijze waarop afwijkingen worden toegelicht.

Daarbij is van belang dat het College van B&W in de paragraaf bedrijfsvoering niet alleen rapporteert over de omvang van onrechtmatigheden, maar ook over de oorzaken daarvan en de getroffen of voorgenomen verbetermaatregelen.

Daarnaast onderstreept de rechtmatigheidsverantwoording het belang van een toereikende interne beheersing. Een verdere ontwikkeling van de beheersmaatregelen in de primaire processen kan bijdragen aan het voorkomen van fouten en aan een versterking van de bestuurlijke en organisatorische kwaliteit.

Wij hebben de rechtmatigheidsverantwoording gecontroleerd en gaan hierna in op onze bevindingen en aanbevelingen.

Kaderstelling

De financiële verordening (gebaseerd op artikel 212 gemeentewet) is aangepast op de inrichting van de rechtmatigheidsverantwoording en zal op 9 juli 2026 door de Raad vastgesteld, vooruitlopend op het vaststellen van de jaarstukken. De jaarstukken zijn gebaseerd op deze besluitvorming.

Het normenkader is door de Raad op 17 juli 2025 vastgesteld.

Onze bevindingen over de rechtmatigheidsverantwoording

In de financiële verordening heeft de Raad de verantwoordingsgrens voor de rechtmatigheidsverantwoording op 2% van de lasten en de dotaties aan reserves bepaald. Op basis van de voorliggende jaarrekening is dit een bedrag van € 2,38 miljoen.

In de rechtmatigheidsverantwoording heeft het College van B&W aangegeven rechtmatig gehandeld te hebben. De totale onrechtmatigheden zijn lager dan de verantwoordingsgrens van € 2,38 miljoen.

Op basis van onze toetsing aan de wettelijke voorschriften voor de rechtmatigheidsverantwoording en de kaderstelling door de Raad hebben wij vastgesteld dat de rechtmatigheidsverantwoording een getrouw beeld geeft. De jaarrekening en het jaarverslag bevat de voorgeschreven informatie.

3.4 Rechtmatigheidsverantwoording

Rechtmatigheidsverantwoording

De rechtmatigheidsverantwoording is opgenomen in de jaarrekening. Wij hebben vastgesteld dat de tekst aan het voorgeschreven model voldoet.

Er zijn drie criteria vastgesteld om de financiële rechtmatigheid concreet te maken, te weten:

- [1] het voorwaardencriterium;
- [2] misbruik en oneigenlijk gebruik; en
- [3] het begrotingscriterium.

Bij het opstellen van de jaarrekening legt het College van B&W in de rechtmatigheidsverantwoording verantwoording af over deze drie criteria.

[1] Voorwaardencriterium

Het voorwaardencriterium schrijft voor dat financiële handelingen alleen mogen plaatsvinden onder de voorwaarden zoals opgenomen in de wet of in een verordening. Het voorwaardencriterium komt met name voor in de processen:

- Europese aanbestedingen
- Treasury
- Subsidieverstrekingen
- Uitkeringen
- Wmo en Jeugdzorg

- Europese aanbestedingen

Er zijn 8 contracten onterecht niet Europees aanbesteed voor een bedrag van € 1,261 miljoen. Vorig jaar waren dit 3 contracten met een opdrachtwaarde van € 0,5 miljoen.

[2] Misbruik en oneigenlijk gebruik

Het is aan de organisatie om effectieve maatregelen te nemen om misbruik en oneigenlijk (M&O) gebruik te voorkomen. Op basis van de eisen in de wet- en regelgeving heeft een vertaling plaatsgevonden naar de opzet van de interne organisatie.

[3] Begrotingscriterium

Het budgetrecht bepaalt dat de Raad toestemming geeft om het te realiseren beleid per programma binnen de vastgestelde begroting uit te voeren. Uitgangspunt is dat er sprake is van begrotingsonrechtmatigheid wanneer er sprake is van een overschrijding van lasten. Overschrijdingen van baten en overschrijdingen van lasten en baten zijn enkel onrechtmatig indien afwijkingen gedurende het begrotingsjaar wel al bekend zijn of behoorden te zijn bij de ambtelijke organisatie/College van B&W, maar niet tijdig tot een aanpassing van de begroting hebben geleid of tijdig aan de Raad zijn gemeld.

In de rechtmatigheidsverantwoording wordt een onderscheid gemaakt in acceptabele en niet-acceptabele afwijkingen. Niet-acceptabele afwijkingen passen niet binnen de afspraken tussen de Raad en het College van B&W. De Raad wordt gevraagd bij de vaststelling van de jaarrekening met deze afwijkingen in te stemmen.

- Meer lasten dan begroot

Er is bij 2 deelprogramma's een overschrijding van de lasten ten opzichte van de begroting. Deze zijn deels als acceptabel aangemerkt als gevolg van compensatie door baten, in totaal € 0,912 miljoen. Dit sluit aan met de afspraken hierover in de financiële verordening. Een bedrag van € 77.000 wordt als niet-acceptabel aangemerkt en toegelicht in de verantwoording.

3.4 Rechtmatigheidsverantwoording

- Afwijkingen in de baten en overschrijdingen in de lasten

In de financiële verordening heeft u vastgelegd dat het tijdig is om afwijkingen van deze aard bij de jaarstukken te vermelden. De afwijkingen tellen daarom niet mee als begrotingsonrechtmatigheid.

- Investeringskredieten

Er zijn 2 investeringen gedaan die hoger waren dan het door de Raad vastgestelde krediet. Deze overschrijdingen zijn als niet-acceptabel aangemerkt.

Toelichting op rechtmatigheidsverantwoording in paragraaf Bedrijfsvoering

Wij hebben geconstateerd dat in de paragraaf bedrijfsvoering is uiteengezet welke maatregelen het College van B&W voornemens is te treffen om herhaling van deze bevindingen in de toekomst te voorkomen.

Wij brengen deze constatering onder uw aandacht zodat u hiervan kennis kunt nemen en het College van B&W, waar nodig, kunt verzoeken passende maatregelen te treffen.

- Intern inkoopbeleid

Wanneer de inkoopnormen uit de Gids Proportionaliteit herhaaldelijk niet worden nageleefd of wanneer de documentatie en/of motivering ervan ontoereikend is, wordt van het College van B&W verwacht hierover te rapporteren via de paragraaf Bedrijfsvoering.

Uw organisatie heeft een eigen inkoopbeleid vastgesteld waarin de Gids Proportionaliteit is uitgewerkt. Op basis van de uitgevoerde Verbijzonderde Interne Controle is een terugkoppeling opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering.

[3] Misbruik en oneigenlijk gebruik

Het is aan de organisatie om effectieve maatregelen te nemen om misbruik en oneigenlijk (M&O) gebruik te voorkomen. Op basis van de eisen in de wet- en regelgeving heeft een vertaling plaatsgevonden naar de opzet van de interne organisatie.

Er is een nota Misbruik en Oneigenlijk gebruik. In de paragraaf bedrijfsvoering wordt over de navolging hiervan een toelichting gegeven.

Formele onrechtmatigheden

Na de interim controle hebben wij nog een aantal detailcontroles uitgevoerd op het Sociaal domein en de subsidieverstrekingen over de laatste maanden. Onderstaande tabel geeft per domein weer op welke onderdelen wij adviseren aandacht te besteden.

	Identificatie aanvrager	Tijdigheid beschikking	Volledigheid dossiers
Wmo	V	V	V
Jeugd	V	V	V
Participatiewet	V	X	V
Bbz (ROZ)	V	X	V
Inburgering	V	V	V
Subsidie verstrekkingen	nvt	X	X

4. Interne beheersing

Risico's interne beheersing

Bij de interimcontrole hebben wij de algemene beheersing, de inrichting van de processen en de interne beheersingsmaatregelen beoordeeld. Naar aanleiding hiervan hebben wij onze bevindingen en aanbevelingen in de boardletter gerapporteerd aan het College van B&W. De boardletter is besproken met de auditcommissie op 28 januari 2026. In de boardletter hebben wij aangegeven welke bevindingen en risico's wij zien. Wij hebben hiervoor (mogelijke) interne beheersingsmaatregelen voorgesteld om de risico's af te dekken. Om voldoende controlezekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening geen materiële afwijkingen bevat als gevolg van het ontbreken van deze (voldoende) maatregelen, hebben wij aanvullende werkzaamheden moeten verrichten. De belangrijkste risico's uit boardletter zijn onderstaand weergegeven:

1] Interne beheersing Grondexploitatie

Bij de jaarrekeningcontrole hebben wij aan de hand van een second opinion en detailcontroles vastgesteld dat de procedures onder de aandacht zijn.

2] Prestatieleveringen inkoop

Bij de jaarrekeningcontrole is op basis van een steekproef vastgesteld dat aan alle inkoopfacturen aanwijsbare prestaties ten grondslag lagen.

3] Prestatieleveringen Wmo en Jeugd

Bij de jaarrekeningcontrole hebben wij vastgesteld dat voldoende productieverantwoordingen zijn gewaarmerkt door een accountant waardoor de prestatielevering is vastgesteld.

IT omgeving

Op basis van boek 2, artikel 393, lid 4 van het Burgerlijk Wetboek moet de accountant in zijn verslag aandacht besteden aan de bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Onze jaarrekeningcontrole is gericht op het geven van een oordeel over de jaarrekening zelf en is niet primair gericht op het doen van uitspraken over de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan.

De jaarrekeningcontrole heeft geen tekortkomingen in de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking aan het licht gebracht. Voor onze controle maken we in een beperkte mate gebruik van de automatiseringsomgeving.

4. Interne beheersing

Afwikkeling aandachtspunten voor de jaarrekening vanuit de interimcontrole

Vanuit de interimcontrole hebben wij van de enkele aandachtspunten voor de jaarrekening 2025 meegegeven. De belangrijkste waren:

- Aanpassing van de financiële verordening en de controleverordening;
- Actualisatie van het beheerplan onderhoud of uitstel hiervan door de Raad;
- Juiste waardering van de grondexploitaties;
- Afronding van de verbijzonderde interne controle op onder meer de Europese aanbestedingen;
- De volledigheid van de voorziening pensioen wethouders en RVU;

Van alle hierboven vermelde punten hebben wij vastgesteld dat deze zijn afgerond of afgerond worden voorafgaand aan het vaststellen van de jaarstukken door de Raad.

Aanvullende bevindingen

Vanuit de afronding van de controle over het boekjaar 2025 vragen wij nog aandacht voor de volgende aanvullende bevindingen inzake de interne beheersing.

Interne beheersing kosten Jeugdzorg

Uit het onderzoek van TwynstraGudde en onze eigen controlewerkzaamheden blijkt dat de interne beheersing binnen het sociaal domein op onderdelen nog versterking behoeft. Deze bevindingen leiden niet tot een materieel risico voor de jaarrekening, maar geven wel aanleiding om de inrichting, uitvoering en vastlegging van processen verder te verbeteren.

Wij hebben het College van B&W geadviseerd de aanbevelingen uit het onderzoek van TwynstraGudde gericht op te volgen en te vertalen naar passende beheersmaatregelen.

5. Onze verantwoordelijkheid

Onze opdracht

De jaarrekening 2025 is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het College van B&W. In overeenstemming met uw opdracht hebben wij de jaarrekeningen gecontroleerd.

Wij hebben onze controle uitgevoerd op basis van onze controlestandaarden voor accountantscontrole. Daarnaast hebben wij het besluit accountantscontrole decentrale overheden (het BADO), de door u vastgestelde controleverordening (ex artikel 213 van de gemeentewet) én het door u vastgestelde normenkader als basis voor de controle gebruikt.

De door ons voor de controle gehanteerde goedkeuringstolerantie voor fouten en onzekerheden bedraagt € 2.380.000 (2% van de lasten exclusief dotaties aan de reserves). Voor de Wet Normering Topinkomens en Sisa-bijlage hebben wij de voorgeschreven lagere goedkeuringstoleranties gehanteerd.

Onze onafhankelijkheid

Voor de uitvoering van onze controle is het belangrijk, dat wij onafhankelijk zijn. Dit betekent dat op een aantal vormen van overige dienstverlening aanvullende voorwaarden van toepassing zijn, dat voor sommige soorten van overige dienstverlening beperkingen gelden en dat sommige soorten dienstverlening niet toegestaan zijn.

Naast de controle van de jaarrekening hebben onderdelen van het SKN-netwerk adviesopdrachten uitgevoerd inzake assessments en coaching. De voor uw gemeente in 2025 door ons verrichte diensten passen binnen de regels van onafhankelijkheid. Onze teamleden zijn onafhankelijk van uw gemeente. Er zijn geen andere zaken, die in strijd zijn met de onafhankelijkheidsregels.

Fraude

De accountant is verplicht om alle ontdekte fraudegevallen te rapporteren aan het College van B&W. Ingeval van fraude door het College van B&W melden we dit aan de Raad.

Wij merken op dat onze werkzaamheden niet specifiek gericht zijn op het ontdekken van fraude. De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en ontdekken van fraude berust bij het College van B&W.

De accountant is niet verantwoordelijk en aansprakelijk voor de preventie van fraude. De accountant is wel verantwoordelijk voor het betrekken van frauderisico's in de planning en uitvoering van zijn werkzaamheden. Voor een nadere toelichting verwijzen wij naar de opdrachtbevestiging.

Er zijn tijdens de door ons uitgevoerde reguliere controlewerkzaamheden geen materiële onjuistheden als gevolg van fraude ontdekt, noch hebben wij aanwijzingen verkregen dat er sprake is geweest van fraude.

concept 2

6. Afsluiting

Publicatie jaarrekening

Wij adviseren om de jaarrekening, na vaststelling door de Raad, op de website van uw gemeente, te publiceren samen met de controleverklaring van de accountant. Hierdoor is het voor de gebruikers duidelijk dat dit de definitieve versie van de jaarrekening is en wat het oordeel van de accountant bij deze jaarrekening is.

De wetgeving rondom de WNT (Wet Normering Topinkomens) geeft aan dat de WNT-verantwoording door de organisatie op internet gepubliceerd moet worden voor een periode van tenminste zeven jaar. De gegevens moeten vrij toegankelijk en eenvoudig te vinden zijn.

Wij hebben het College van B&W geadviseerd zorg te dragen voor een tijdige indiening bij de Provincie van de gewaarmerkte jaarstukken (uiterlijk 15 juli 2026).

Afsluiting

Wij willen graag van deze gelegenheid gebruik u en uw medewerkers te bedanken voor de prettige samenwerking en open communicatie tijdens onze controlewerkzaamheden.

Wij vertrouwen erop u hiermee van dienst te zijn en zijn graag bereid nadere informatie te verstrekken.

Met vriendelijke groet,

Stolwijk Kelderman Accountants Fiscalisten

drs G.J. Bouwhuis RA

mevr. H.G.J. de Feiter-Aalderink RA

concept 2

Bijlagen

[Bijlage 1 Passages controleverklaring frauderisico's-financiële risico's](#)

[Bijlage 2 SiSa tabel fouten en onzekerheden](#)

Inhoudsopgave

Samenvatting

Aandachtspunten
Raad

Jaarrekening

Interne
beheersing

Onze
verantwoordelijkheid

Bijlagen

concept 2

Bijlage 1 Passages controleverklaring frauderisico's-financiële risico's

In het kader van onze controle hebben wij bijzondere aandacht besteed aan fraude en aan de veronderstellingen inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie van de gemeente. Wij hebben deze onderwerpen met het College van B&W besproken, inclusief de relevante risico's, de door ons uitgevoerde werkzaamheden, de uitkomsten daarvan en de wijze waarop deze onderwerpen zijn toegelicht in de jaarrekening en het jaarverslag.

Onze bevindingen, aandachtspunten en inschattingen hebben wij met u gedeeld, zodat u deze kunt betrekken bij uw toezichthoudende taak. Tevens leggen wij de voorgenomen teksten in onze controleverklaring over deze onderwerpen aan u voor. Hiermee wordt bijgedragen aan een zorgvuldige, evenwichtige en transparante verslaggeving en wordt de Raad in staat gesteld zijn verantwoordelijkheid adequaat uit te oefenen.

In de bijlagen zijn de passages opgenomen die wij voornemens zijn in de controleverklaring op te nemen ten aanzien van de controleaanpak van frauderisico's en de veronderstellingen inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie. Deze passages vormen **geen** volledige weergave van de controleverklaring.

Bijlage 1 Passages controleverklaring frauderisico's-financiële risico's

Controleaanpak frauderisico's

Bij de aanvang van onze controle hebben wij een frauderisico analyse uitgevoerd. Hierbij hebben wij risico's geïdentificeerd en ingeschat op een afwijking van materieel belang op de jaarrekening als gevolg van fraude. De uitkomsten van deze frauderisico analyse zijn vertaald naar generieke en specifieke controlewerkzaamheden die onderdeel uitmaken van onze controleaanpak.

Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in het systeem van interne beheersing, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop het College van burgemeester en wethouders inspeelt op frauderisico's. Ook hoe het College van burgemeester en wethouders het interne beheersingssysteem monitort en de wijze waarop de Raad toezicht uitoefent, alsmede de uitkomsten daarvan.

Wij hebben de opzet en het bestaan geëvalueerd, en voor zover wij noodzakelijk achten, de werking getoetst van interne beheersmaatregelen gericht op het beperken van frauderisico's.

Als onderdeel van het identificeren van risico's op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening als gevolg van fraude, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en omkoping en corruptie. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude.

Aangezien de baten hoofdzakelijk bestaan uit de Algemene uitkering, subsidie ontvangsten van het Rijk en Provincies, lokale heffingen en leges, onderkennen we geen frauderisico in de verantwoording van de baten. De algemene uitkering en de subsidie ontvangsten zijn

beperkt tot een opgave van derden. De lokale heffingen en leges betreffen een veelheid van posten van beperkte omvang waardoor geen risico ontstaat op een afwijking van materieel belang.

In onze controle bouwen wij een element in van onvoorspelbaarheid. Ook hebben wij de uitkomst van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die aanwijzing geven voor fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving.

We hebben de beschikbare controle-informatie in overweging genomen en navraag gedaan bij relevante personen, waaronder de concerncontroller, de gemeentesecretaris en de portefeuillehouder financiën. Hieruit volgden geen signalen van fraude die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang.

Uit het geheel van onze werkzaamheden volgen geen signalen van aanwijzingen of vermoedens van fraude die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang.

De door ons geïdentificeerde frauderisico's en uitgevoerde specifieke werkzaamheden zijn weergegeven op de volgende pagina's.

:

Bijlage 1 Passages controleverklaring frauderisico's-financiële risico's

Geïdentificeerd frauderisico

MO: Beïnvloeden schattingen

De directie/het College heeft een unieke positie om fraude te plegen, omdat ze in staat is de administratieve vastleggingen te manipuleren en frauduleuze financiële overzichten op te stellen door interne beheersingsmaatregelen te doorbreken die anderszins effectief lijken te werken.

Daarom besteden wij bij al onze controles aandacht aan het risico van het doorbreken van maatregelen van interne beheersing door het de directie. Wij hebben in dat kader bijzondere aandacht gehad voor tendenties in schattingen als gevolg van mogelijke druk op het directie om het resultaat te beïnvloeden.

Controlewerkzaamheden en observaties

Wij hebben, voor zover relevant voor onze controle, de opzet geëvalueerd van de maatregelen van interne beheersing die het risico op doorbreking van de interne beheersing moeten mitigeren, waaronder de ingebouwde waarborgen in de processen met betrekking tot handmatige journaalposten.

In respons op de bevindingen vanuit deze werkzaamheden hebben wij journaalposten geselecteerd op basis van risicocriteria, journaalposten gegenereerd tijdens het proces van opmaken van de jaarrekening met mogelijk resultaat sturend effect.

Wij hebben bij de controlewerkzaamheden specifieke aandacht gehad voor eventuele manipulatie of bovenmatige bemoeienis van het management bij de totstandkoming van cijfers en belangrijke toelichtingen.

Daarnaast hebben wij op journaalposten die zijn gegenereerd door, of in opdracht van, de directie/het Dagelijks Bestuur specifieke controlewerkzaamheden verricht.

Wij hebben specifieke controlewerkzaamheden verricht ten aanzien van schattingen. Wij hebben getoetst of de gehanteerde uitgangspunten en veronderstellingen adequaat zijn. Wij hebben in het bijzonder aandacht gehad voor het inherente risico van vooringenomenheid van het management bij deze schattingen.

Indicatie uitkomst werkzaamheden

Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude ten aanzien van het doorbreken van de interne beheersing door de directie of vooringenomenheid van de directie bij schattingsposten.

Bijlage 1 Passages controleverklaring frauderisico's-financiële risico's

Geïdentificeerd frauderisico

Corruptierisico

Het risico op corruptie door ambtenaren, bestuurders en toezichhouders

Prestatieonderbouwingen

Het risico dat inkoopfacturen betaald worden, zonder dat hier een prestatie tegenover staat

Ongeautoriseerde betalingen

Een combinatie van te ruime bevoegdheden ten aanzien van het doorvoeren van wijzigingen in stambestanden crediteuren, de verwerking van inkoopfacturen biedt in opzet aan medewerkers de gelegenheid om onrechtmatige betalingen te laten verrichten met als doel het oneigenlijk toe-eigenen van activa.

Controlewerkzaamheden en observaties

We hebben vastgesteld dat er maatregelen zijn genomen rondom het bewaken van de integriteit en het voorkomen van integriteitsschendingen. We hebben navraag gedaan of er meldingen zijn geweest.

Indicatie uitkomst werkzaamheden

We hebben geen specifieke aanwijzingen voor corruptie of vermoedens van corruptie.

Wij hebben de opzet, het bestaan en de werking van de interne beheersingsmaatregelen geëvalueerd die bedoeld zijn om het risico op fraude te beperken met betrekking tot het leveren van de prestaties van de ingekochte goederen en diensten. Wij hebben door middel van een deelwaarneming vastgesteld dat de levering van goederen/diensten voor de onderzochte gevallen heeft plaatsgevonden overeenkomstig de inkoopfacturen.

Indicatie uitkomst werkzaamheden

Wij hebben geen specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude vastgesteld met betrekking tot de inkoop.

Wij hebben, voor zover relevant voor onze controle, de opzet geëvalueerd van de maatregelen van interne beheersing die het risico op het verrichten van onrechtmatige betalingen moeten mitigeren.

Tevens hebben wij werkzaamheden verricht op de rechtenindeling in het bankpakket en de interne procedures met betrekking tot de controle van personeelsmutaties. Tot slot hebben wij middels data-analyse alle bankmutaties geanalyseerd.

Indicatie uitkomst werkzaamheden

Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude ten aanzien van het verrichten van onrechtmatige betalingen.

Bijlage 1 Passages controleverklaring frauderisico's-financiële risico's

Controleaanpak veronderstellingen inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie

Het College van burgemeester en wethouders heeft de jaarrekening opgesteld waarbij inzicht is gegeven in de mate waarin de gemeente in staat is om de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te kunnen vangen, zonder tussenkomst van de toezichhouder.

Onze controlewerkzaamheden om het inzicht, dat het College van burgemeester en wethouders geeft te evalueren en de beoordeling van de gehanteerde veronderstellingen omvatten onder andere:

- Kennisnemen van de toelichting op de financiële positie zoals deze is beschreven in de paragraaf weerstandsvermogen;
- Kennisnemen van de beoordeling van de Provincie over de financiële positie inzake de begroting 2025 en 2026 en evalueren of de daarbij behorende opmerkingen voldoende zijn toegelicht in de paragraaf weerstandsvermogen;
- Evalueren van het proces van risicoanalyse en de gehanteerde veronderstellingen die het College van B&W heeft gehanteerd bij de totstandkoming van de informatie opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen;
- Evalueren of de paragraaf Weerstandsvermogen alle relevante informatie bevat, waarvan wij als gevolg van onze controle kennis hebben gekregen;
- Inwinnen van inlichtingen bij het college over zijn kennis van risico's na de periode van de door het College van B&W verrichte risicoanalyse.

Uit onze werkzaamheden blijkt dat de door het college gegeven inzicht aanvaardbaar is.

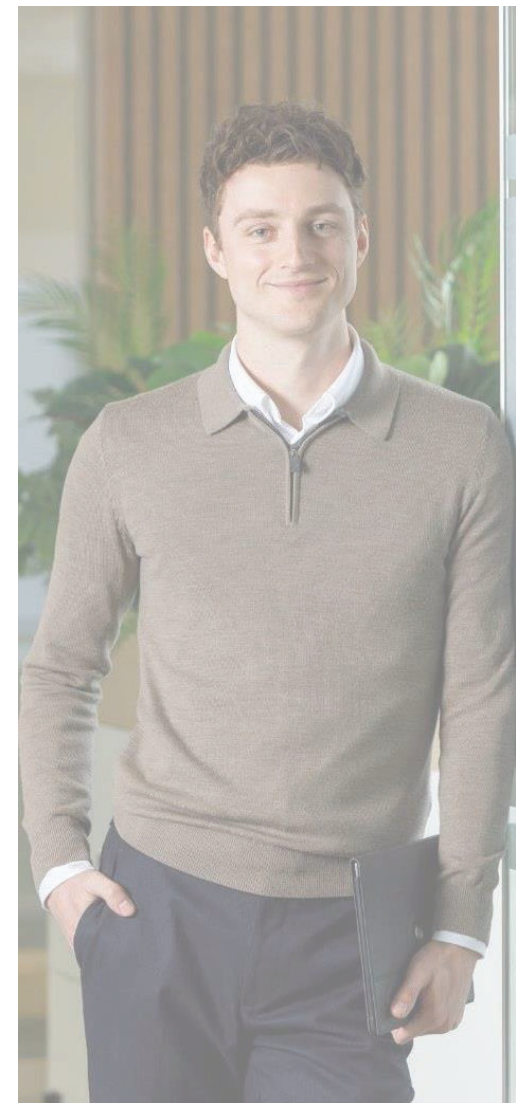
concept 2

Bijlage 2 SiSa tabel fouten en onzekerheden

Wij hebben als onderdeel van onze controle de SiSa bijlagen gecontroleerd. De controle is uitgevoerd zoals is opgenomen in de Nota Verwachtingen Accountantscontrole SiSa 2025 d.d. 4 maart 2026. Wij zijn verplicht een tabel op te nemen in dit accountantsverslag met fouten en onzekerheden met betrekking tot de verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen.

Deze tabellen dient u samen met de overige voorgeschreven verantwoordingsdocumenten voor 15 juli 2026 bij het CBS aan te leveren, inclusief de hieronder vermelde oordelen in onze controleverklaring:

Strekking controleverklaring	
Rechtmatigheidsoordeel specifieke uitkeringen	Goedkeurend
Strekking controleverklaring getrouwheid gehele jaarrekening	Goedkeurend

Bijlage 2 SiSa tabel fouten en onzekerheden

Nr.	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout of onzekerheid
B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp aan gedupeerden kinderopvangtoeslagproblematiek in 2023 en 2024	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
C62	Regeling specifieke uitkering kwijtschelding gemeentelijke belastingen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
C92	Regeling specifieke uitkering informatiepunten Digitale Overheid	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
D23	Regeling eenmalige specifieke uitkering en subsidies lokale bibliotheekvoorziening	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021-2027 (SiSa tussen medeoverheden)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
E87B	Tijdelijke regeling stimuleren maatregelen tweede fase Deltaprogramma zoetwater (SiSa tussen medeoverheden)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
F11	Regeling specifieke uitkering MKB Deals	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2025	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2025	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2025	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G10	Wet inburgering 2021_gemeentedeel 2025	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Bijlage 2 SiSa tabel fouten en onzekerheden

Nr.	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout of onzekerheid
G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2025	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G13	Onderwijsroute_deel gemeente 2024	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
H35B	Specifieke uitkering SPUK IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
J17	Realisatiestimulans	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
J47B	Volkshuisvestingsfonds (SiSa tussen medeoverheden)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
J94	Regeling specifieke uitkering verduurzaming slecht geïsoleerde woningen van eigenaar-bewoners en woningen van verenigingen van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties in het kader van het Nationaal Isolatieprogramma	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
K28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
M6	Bekostigingsregeling huisvesting vergunningshouders in doorstroomblocaties	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
M16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Samen bouwen aan duurzaam succes

Als ondernemer, manager of bestuurder dealt u dagelijks met veranderingen. Dan is het prettig om voor cijfers, financiële processen en fiscale vraagstukken zekerheid in te bouwen. Wij zijn graag die specialist dichtbij, die altijd een extra stap voor u zet en die naast de data altijd de mens ziet.

▼ **Zullen we samen bouwen aan uw duurzame succes?**

stolwijk **kennisnetwerk**